

«Vischnancas mantegnan ils dretgs d'aua»

Cusseglier guvernativ Mario Cavigelli davart la politica d'energia

CUN MARIO CAVIGELLI HA DISCURRI
FLURIN ANDRY / ANR

■ Per mauns dal cussegl grond ha laschè elavurar la regenza in rapport davart la politica d'electricità en il chantun Grischun. Cusseglier guvernativ Mario Cavigelli vegn a preschentar quel durant l'avust al parlament chantunal.

Per part han las vischnancas e las regiuns grischunas l'impressiun ch'il chantun veglia surpender las cumpetenzas ed ils dretgs d'aua per tractar sez cun ils partenaris, sco p. ex. l'EWZ en Bergiaglia. Èn quellas temas giustifitgadas?

Mario Cavigelli: Quellas temas n'èn absolutamain betg giustifitgadas. Nus avain previs en il rapport d'electricità che la situaziun actuala, tenor las leschas actualas, stoppia restar uschia sco ch'ella è fin qua. La suveranità da las auas duai restar tar las vischnancas, ed i dat vinavant ina procedura per l'acceptaziun da las concessiuns dublas: En emprima lingia ston las vischnancas acceptar in contract da concessiun e suenter, sco approvaziun, il chantun. Ina da nossas finamiras las pli impurtantas è ch'ins vul coordinar meglier la lavur ed ils interess tranter vischnancas e chantun per discurre cun vusch unida envers ils partenaris, las societads che produceschan l'energia.

Sin livel federal ha i dà in'intervenziun parlamentara che aveva la finamira ch'ins duessia decider davart ils dretgs d'aua etc. mo pli a Berna. Tge schais Vus da questas ideas?

Cusseglier guvernativ Mario Cavigelli ha preschentà il rapport davart la politica d'electricità dal chantun Grischun.

FOTO N. SIMMEN

Quai signifitgass ina expropriaziun da las regiuns muntagnardas e quai fiss ina violaziun dal dretg vertent e dals contracts existents. Dapi ils ultims 50 fin 60 onns èsi uschia che cur ch'ina concessiun scada crodan quels dretgs per la mesadad tar las vischnancas e per l'autra al chantun. Sche quai vegniss uss calculà en in'autra maniera fiss quai naturalmain per nus e per tut ils auters chantuns muntagnards ina midada betg acceptabla.

Quant ferm prevesa il chantun da sustegnair ovras cun energias alternativs e datti projects concrets?

Nus avain ina lescha chantunala d'energia. En quella èsi previs per il sectur dals bajetgs pertutgant l'energia termica dad ina vart ch'ins spargnia energia e da l'autra ston ins reducir il diever da l'energia fossila e substituir quella cun energia regenerabla. La cumpetenza chantunala pertutga en emprima lingia il sectur da l'energia termica en ils bajetgs. La pussaivladad da gudagnar electricità or da las energias regenerablas è in rom nua che la confederaziun s'ha partrunada da la cumpetenza, pajond l'uschenumnada «Kostendeckende Einspeisevergütung» (KEV). Naturalmain sustegnin nus quels sforzs federals, nus na pudain dentant betg bajegiar si in sistem parallel per promover anc pli fitg quella producziun d'energia. Quai vulain nus surlaschar a la confederaziun.

Co guardi ora cun ils meds finanzials per augmentar l'effizienz dals implants ed ovras electricas?

Per augmentar l'effizienz u per spargnar energia avain nus a disposiziun 9 milliuns francs ad onn en il preventiv chantunal. Quai è stà il cas gia ils onns 2010 e 2011. E quai è era previs tenor il plan da finanzas 2013 fin 2016 dal chantun ch'ins sustegna vinavant quels sforzs dal pievel da spargnar energia p. ex. cun sanaziuns energeticas da lur chasas, cun substituir ils stgudaments electrici u cun installar pumpas da chalur. Quellas dovràn baingea era forza electrica, gidan però a proteger la natura, causa ch'i dat cun ellas pli paucas emissiuns da CO₂.

Sco acziunari principal, tge di il chantun Grischun da l'opposiziun ch'i dat cunter las ovras d'energia a charvun che la Repower prevesa da construir in Italia e Germania?

La Repower è in dals pli impurtants pilasters da l'entira politica d'electricità chantunala. Nus pudain profitar en differentas manieras da la producziun e la vendita d'energia da questa interpresa. Per nus èsi adina stà impurtant che la Repower possia esser ina fatschenta che sa cumbatter sin il martgà d'electricità internaziunala. Per far quai sto ella pudair avair sco interpresa independenta sias atgnas strategias, senza che la politica prenda memia fitg influenza sin quellas. I dat uss in'iniziativa stada inoltrada d'ina gruppa d'interess grischuna che sa drizza cunter ovras da charvun en general, betg mo da la Repower. La regenza è londervi a preparar il messadi correspondent, il qual vegn deliberà probablmain durant la sessiun da favrer 2013.